

BELARUS CUMHURİYETİ ÜLKE BÜLTENİ

TEMMUZ 2024

GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Belarus Cumhuriyeti
Nüfus	9,21 milyon
Dil	Rusça, Belarusça
Yüzölçümü	207.600 km ²
Başkent	Minsk
Başlıca Şehirleri	Gomel, Mogilev, Vitebsk, Grodno, Brest
Yönetim Şekli	Çift meclisli, başkanlık tipi cumhuriyet rejimi
Devlet Başkanı	Alexander Lukashenko
Para Birimi	Belarus Rublesi (BYN)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

BSEC – Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (gözlemci), CBSS – Baltık Denizi Devletleri Konseyi (gözlemci), CEI, CIS, CSTO, EAEC, EAPC, EBRD, FAO, GCTU, IAEA, IBRD, ICAO, ICRM, IDA, IFC, IFRC, ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), IMF (Uluslararası Para Fonu), IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO (Uluslararası Standardizasyon Örgütü), ITU, ITUC, MIGA, NAM, NSG, OPCW, OSCE, PCA, PFP, SCO (diyalog üyesi), UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO (gözlemci) (Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü), WCO (Dünya Gümrük Örgütü), WHO (Dünya Sağlık Örgütü), WIPO (Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü)

Coğrafi Konum

Belarus Avrupa'nın merkezinde, Rusya Federasyonu, Avrupa ülkeleri ve Asya arasında büyük ve önemli kara ve demiryolları arasında kalan, temel iletişim noktaları ile petrol ve doğalgaz boru hatlarının kesiştiği bir konumda bulunmaktadır. Rusya'nın merkezi ve batı kesimleri ile Batı Avrupa,

Karadeniz, Baltık Denizi arasındaki en kısa yollar Belarus üzerinden geçmektedir. Eski SSCB üyesi olan Belarus kuzey Avrupa’da Rusya ile yakın ilişkiler geliştiren ülkelerin başında gelmektedir.

Ülke, kuzeyde Letonya, kuzeybatıda Litvanya, kuzeydoğu ve doğuda Rusya Federasyonu, batıda Polonya güneyde ise Ukrayna ile sınır komşusudur. Ülkenin sınırlarının toplam uzunluğu 2.969 km’dir. Ülkenin başkenti Minsk’tir.

Belarus başlıca altı idari bölgeye (oblast) ayrılmaktadır. Bu bölgeler Minsk, Brest, Vitebsk, Gomel, Grodno ve Mogilev’dir. Ülkede 118 şehir, 110 kasaba idaresi bulunmaktadır.

Ülke iklim özellikleri bakımından orta derecede kıta iklimi özelliği göstermektedir. Kışlar görece olarak daha yumuşak ve nemli, yazlar daha sıcaktır. Son yıllarda kışlar biraz daha yumuşak geçmeye başlamıştır. Ocak ayı ortalama sıcaklığı -8 C ile -4,5 C arasında ve Temmuz sıcaklığı +17 C +18.5 C arasında gerçekleşmektedir. Sıfırın üstü sıcaklıklar 230 - 263 gün arası sürmektedir.

Belarus topraklarının %43,2’sini tarım alanları oluşturmaktadır. Ülke yüzölçümünün %40,9 gibi önemli bir kısmını ormanlar oluşturmakta ve bu oran merkezi ve Doğu Avrupa için de önemli bir katkıda bulunmaktadır. Ülke kişi başına 0,94 hektar orman alanı ve 136,1 m³ kereste rezervleriyle Avrupa ortalamasının neredeyse iki katına yakın orman zenginliğine sahiptir.

Ülke yağış rejimi olarak genellikle yağışlı bir bölgede yer almaktadır. Yılda yağın ortalama yağmur miktarı 600-700 mm’yi bulur. Yağışlı gün sayısı ortalama olarak en çok Nisan-Ekim ayları arasında görülür. Kar örtüsü ülkenin güney batısında 75 gün ve kuzey doğusunda 125 gün yerde kalmaktadır.

Belarus’un denize kıyısı bulunmamakla birlikte nehirler ve su kaynakları yönünden oldukça zengindir. Ülkede irili ufaklı 20.000 nehir ve ırmak bulunmakta olup bunların toplam uzunluğu 91.000 km’dir. Nehirlerin en büyükleri Dnyeper, Pripyat, Neman; göllerin en büyükleri ise Naroch (Minsk), Osveyskoye (Vitebsk), Chervonoye (Gomel)’dir.

Siyasi ve İdari Yapı

Belarus Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği içindeki egemenliğini 27 Temmuz 1990 tarihinde, bağımsızlığını ise 25 Ağustos 1991 tarihinde ilan etmiştir.

İlk anayasası 15 Mart 1994 tarihinde kabul edilen Belarus, çift kamaralı ulusal meclise (Milli Asamble) sahip olup, Başkanlık sistemiyle yönetilmektedir. Milli Asamble’nin alt kanadını oluşturan “Temsilciler Meclisi”nin 110 üyesi, üst kanadını oluşturan “Cumhuriyet Konseyi”nin ise 64 üyesi bulunmaktadır.

İlk defa 1994 yılında yapılan seçimler sonucunda Cumhurbaşkanı olan Lukaşenko, 9 Ağustos 2020 tarihinde gerçekleştirilen son seçimleri kazanarak altıncı defa bu göreve seçilmiştir.

Belarus, idari olarak 6 bölge idaresinden (oblast) oluşmaktadır Bunlar; Minsk, Brest, Vitebsk, Gomel, Grodno ve Mogilev’dir. Minsk Şehir İdaresi’nin özel statüsü bulunmaktadır.

Ülkede 118 şehir, 110 kasaba idaresi bulunmaktadır. 15 şehrin nüfusu 100.000'in üzerindedir ve 103 şehirleşmiş küçük birim bulunmaktadır.

Ülkenin siyasi ve ekonomik yapısı bakımından son dönemde yaşanan en önemli gelişmelerden biri Rusya Federasyonu, Belarus ve Kazakistan arasında 1 Ocak 2010 tarihinde Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesidir.

Nüfus ve İstihdam

Belarus'un toplam nüfusu 2022 yılı itibarı ile 9,26 milyondur. Nüfusun %75'i kentlerde, geri kalanı ise kırsal kesimde yaşamaktadır. Nüfusun %83,7'si Beyaz Rus, %8,3'ü Rus %3,1'i Polonyalı, %1,7'si Ukraynalı ve %3,2'si diğer etnik gruplardan oluşmaktadır.

Ülkede nüfus daralmaktadır. Nüfusun azalmasında ölüm oranının doğum oranından fazla olmasının yanı sıra ülke dışına göç de rol oynamaktadır. IMF'nin 2023 tahminlerine göre nüfus 9,21 milyona gerilemiştir.

Ülkede çalışan nüfus yaklaşık 5 milyondur. İşgücünün %9,4'ü tarım, %45,9'u sanayi, %44,7'si hizmet sektöründe istihdam edilmektedir.

Belarus'ta emeklilik yaşı kadınlar için 55, erkekler için 60'tır.

Ülkede yabancı işçi çalıştırmak için İçişleri Bakanlığı'na başvurulması gerekmektedir. Yabancı işçi çalıştırma isteğinin gerekçeleri ve çalıştırılmak istenen yabancı personel sayısı bildirilerek izin alındıktan sonra, yabancı personel ülkeye getirilebilir. Yabancı personel getirildikten sonra da her bir personelin çalışma izni yine İçişleri Bakanlığı'ndan alınacaktır.

Doğal Kaynaklar

Belarus, petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynakları üretimi bakımından fazla zengin olmasa da mineral ürünleri üretimi bakımında Avrupa'da oldukça üst sıralarda yer almaktadır. Özellikle potasyum tuzu rezervinde dünyanın en önemli üreticileri arasındadır. Mozyr, David-Gorodok ve Starobin'deki rezervlerin toplam miktarı 22 milyar ton olarak tahmin edilmektedir. Sapropel rezervleri ise 3 milyar m³'e yakındır. Granit, dolomit (beyaz mermer), marn ve tebeşir, kil, kum ve çakıl, doğal boyaların üretiminde kullanılan ham maddeler önemli doğal kaynak rezervlerini oluşturur.

Ülke petrol ve diğer enerji kaynakları açısından fakirdir. Sınırlı miktarda petrol üretimi varsa da, bu ülke ihtiyacının ancak %12-13'ünü karşılamaktadır. Buna karşın ülkede petrol işleme sanayi gelişmiştir. Belarus, Rusya Federasyonu'ndan aldığı ham petrolü işleyerek ihraç etmektedir. Petrol ürünleri ülkenin ihracatının yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır. Naftan ve Mozır ülkedeki en büyük iki petrol rafinerisidir.

2,3 milyon ton turb ve 203 milyon m³ doğal gaz üretimi de diğer doğal kaynakları oluşturur.

1. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	68,21	72,84	68,86	66,33	66,63	68,18	70,69	73,5
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	2,3	-3,7	1,6	1,3	0,6	0,7	0,9	0,6
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	7 295	7 869	7 477	7 238	7 308	7 515	7 830	8 183
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	9,5	15,2	4,7	5,7	4,2	5,0	5,4	5,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	3,2	3,7	2,7	2,0	1,5	0,8	0,5	-
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	4,3	4,2	4,0	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5
Nüfus (milyon)	9,35	9,26	9,21	9,16	9,12	9,07	9,03	8,98
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	41,2	41,3	44,1	44,2	43,3	41,5	39,2	36,8

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: IMF

Belarus ekonomisine genel olarak bakıldığında Rusya Federasyonu ile yakın ilişkilerinin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Özellikle dış ticaretinin büyük oranda bu ülkeyle olmasının yanı sıra BDT ülkeleri arasındaki konumu da ekonomik gelişmişlik düzeyini etkilemektedir. Ülkede devletin ekonomideki ağırlığı fazladır; bu anlamda büyük işletmelerin tamamına yakını devlete aittir. Ülke resmi olarak ithal-ikamesi stratejisi izlemekte, bu çerçevede, halk ithal mal satın almak yerine yerli malları kullanmaya teşvik edilmektedir. Devlet bankaları, Belarus ürünü mobilya ve ev eşyaları için ucuz krediler sağlamaktadır. Perakendeci firmalar belirli oranda yerli üretim mallar bulundurmakla yükümlüdür.

İthal ikamesine dayalı kalkınma stratejisinin yanı sıra ülkede var olan potasyum kaynakları ile işlenen petrol sonucu elde edilen petrol ürünleri ihracatta önemli yer tutmaktadır.

Sovyetler Birliği döneminden kalan kamu işletmelerinin üretimden aldığı pay yüksektir. Özelleştirmenin yavaşlaması, sermaye kaçışlarının yaşanmaması, sıkı idari kontroller neticesinde, diğer BDT ülkelerinin aksine, Belarus'un SSCB'nden devraldığı tesisler bağımsızlık sonrasında üretim kapasitelerinin çok az bir kısmını kaybetmiştir. Ancak Belarus ekonomisinde son yıllarda görülen rekabet gücündeki azalmanın sebepleri arasında bu tesislerin teknolojisinin

ve sermaye stokunun eskimeye başlaması, üretim yöntemlerinin etkinlikten uzak ve fazla enerji yoğun hale gelmesi ve bazı devlet fabrikalarının üretimden satışlarının azalması sebebiyle stoklarında artışlar yaşanması gösterilebilir.

Ülke ekonomisinin önemli özelliklerinden birisi olarak Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Rusya petrolünü ve doğalgazını Avrupa ülkelerine göre çok ucuza almaya devam etmesi ve Rusya'dan aldığı ham petrolü işleyerek ihracatında önemli bir kalem olarak kullanması sayesinde yüksek gelirler elde etmesi gösterilebilir. Rusya'dan aldığı doğal gazı transit olarak Avrupa ülkelerine satması da özellikle 2000'lerin başlarından itibaren artan petrol ve doğal gaz fiyatları düşünüldüğünde, ülkenin dış ticaret dengesini olumlu etkilemiş ve bu dönemde yüksek büyüme hızları göstermesine önemli katkıda bulunmuştur.

Ülke dış ticaretinin büyük bir bölümünü Rusya Federasyonu ile yapmaktadır. Özellikle son yıllarda giderek artan dış ticaret açığı, Rusya pazarındaki rekabet gücünün giderek azalması ve yaşanan ekonomik kriz sonrası ortaya çıkan talep daralmasının yarattığı olumsuzluklarla ilişkilendirilebilir. Rusya Federasyonu'nda yaşanan siyasi ve ekonomik sorunlar da Belarus'u doğrudan etkileyebilmektedir. Gerek ekonomik gerekse siyasi açıdan Rusya Federasyonu'yla olan yakın ilişkiler olumsuz şartlardan da öncelikle etkilenme potansiyelini doğurmaktadır. Belarus son yıllarda yavaşlayan bir ekonomik büyüme ve makroekonomik istikrar sorunu ile karşı karşıyadır.

IMF verilerine göre 2021 reel GSYİH büyümesi, %2,3 olarak gerçekleşen Belarus ekonomisi, 2022 yılında %3,7 oranında küçülmüştür. Ülke ekonomisinin 2023 yılında %1,6 ve 2024 yılında ise %1,3 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir. 2021 yılı itibarı ile 6.295 ABD doları olan kişi başına düşen milli gelir, 2022 yılında 7.869 ABD doları olmuştur. 2023 yılında 7.477 ABD doları, 2024 yılında ise 7.238 ABD doları olması beklenmektedir.

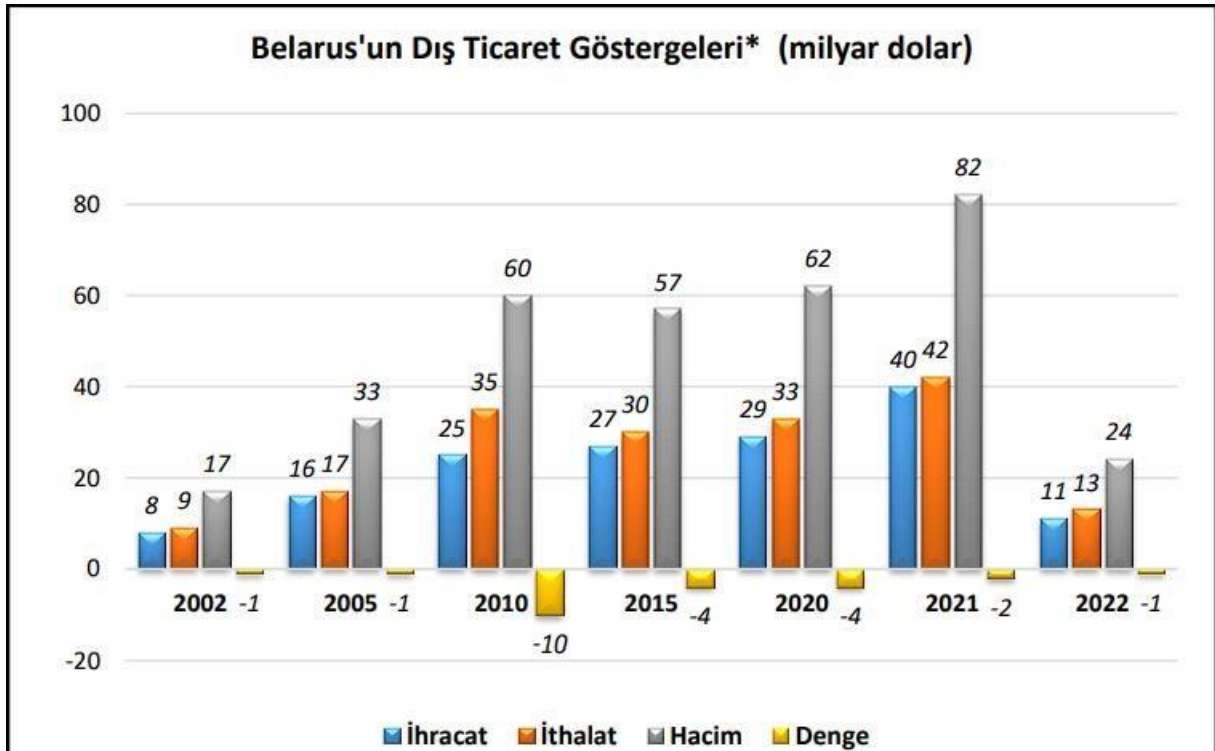
Cari fiyatlara göre 2022 yılında 72,8 milyar dolar olan GSYİH'nin, 2023 yılında 68,9 milyar dolar olması beklenmektedir. 2022 yılında %15,2 olan yıllık ortalama enflasyon oranının, 2023 yılında %4,7, 2024 yılında ise %5,7 olacağı tahmin edilmekte, cari ödemeler dengesinin GSYİH'ye oranının ise 2022 yılında %3,7 fazla verirken, cari fazlanın 2023 yılında %2,7 ve 2024 yılında %2,0 olarak kaydedilmesi beklenmektedir.

2. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Rusya ile ticari bağlar hem coğrafi ve kültürel yakınlık hem de iki ülke arasındaki Birlik Anlaşması nedeniyle sürekli güçlenmektedir. Rusya'ya ihracatta makine ve ekipman, tekstil ve gıda ürünleri en önemli payı almaktadır. İthalatındaki en önemli payı oluşturan petrol ve diğer aramalı ithalatı nedeniyle dış ticarete verilen açık oranı giderek artmaktadır.

Ülkenin Dış Ticareti

(*) 2022 yılında Rusya Fed. dış ticaret rakamı yayımlamadığından, 2022 rakamlarında bu ülkeyle ticaret rakamları dâhil değildir.

Kaynak: Trademap

2022 yılı rakamları değerlendirildiğinde Belarus'un toplam dış ticaret hacminin 23,8 milyar dolara gerilediği görülmektedir. Buna göre 2022 yılında ülkenin ihracatı 11,2 milyar dolar, ithalatı ise 12,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Belarus'un ihracat yaptığı başlıca ülkeler: Çin (%16,2), Ukrayna (%12,4) ve Polonya'dır (%8,9). Ülkenin ihracatında Türkiye %2,6 pay ile 10. sırada yer almaktadır.

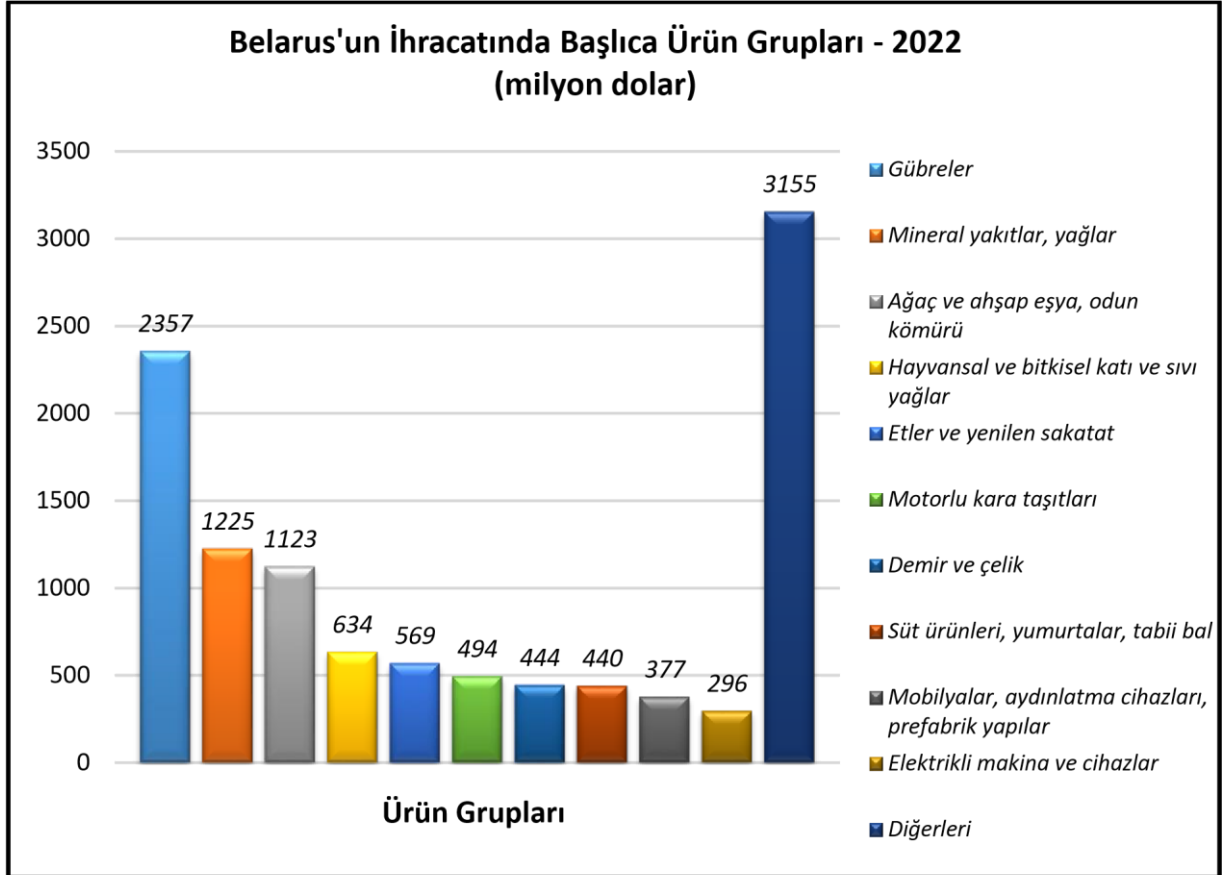
2022 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: Potaslı mineral veya kimyasal gübreler (%18,7), işlenmiş petrol ürünleri (%7,7) ve rep, kolza, hardal yağı ve bunların fraksiyonlarıdır (%5,1).

Belarus'un ithalat yaptığı başlıca ülkeler arasında Çin %25,9 ile 1. sırada, Polonya %14,5 ile 2. sırada, Almanya %12,1 ile 3. sırada, Türkiye ise %8,9 ile 5. sırada yer almaktadır.

2022 yılında ithal ettiği başlıca ürünler ise: Otomobiller (%14,6), ilaçlar (%3,3) ve televizyonlarmonitörlerdir (%2,3).

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

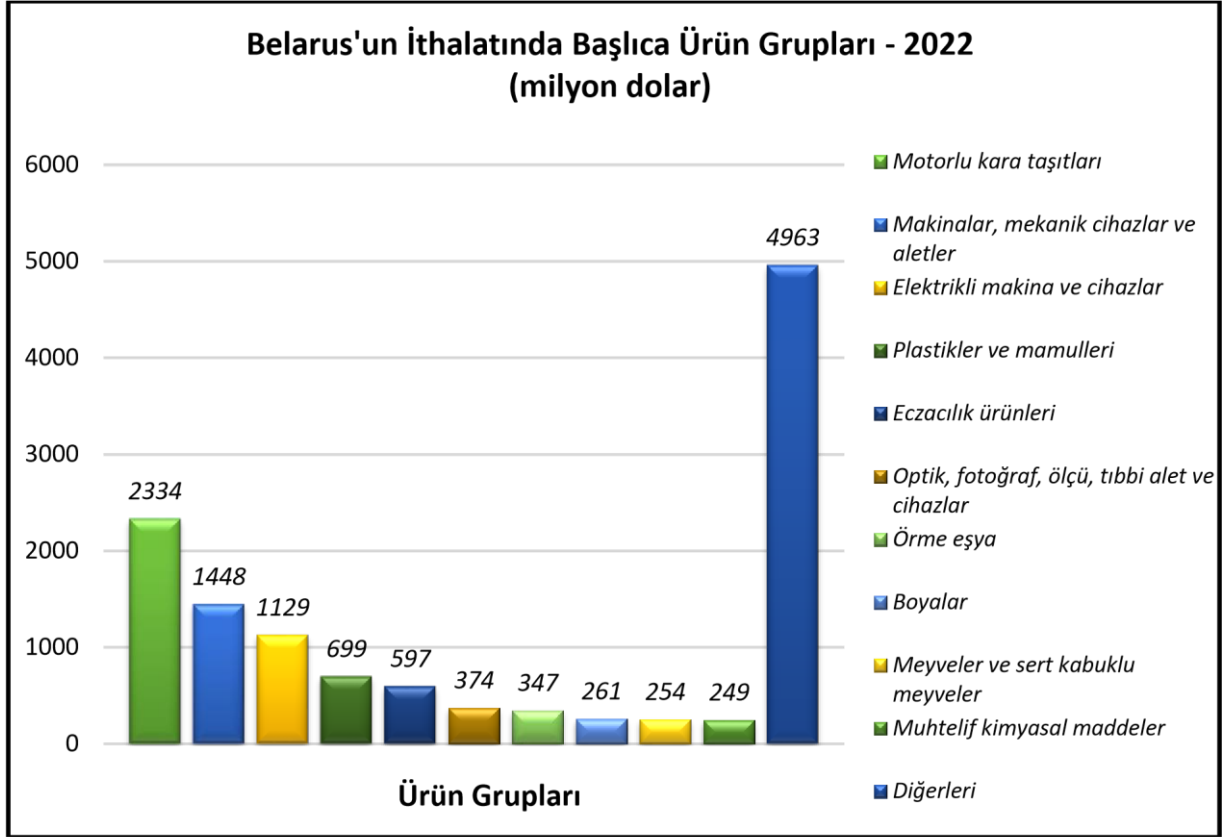
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

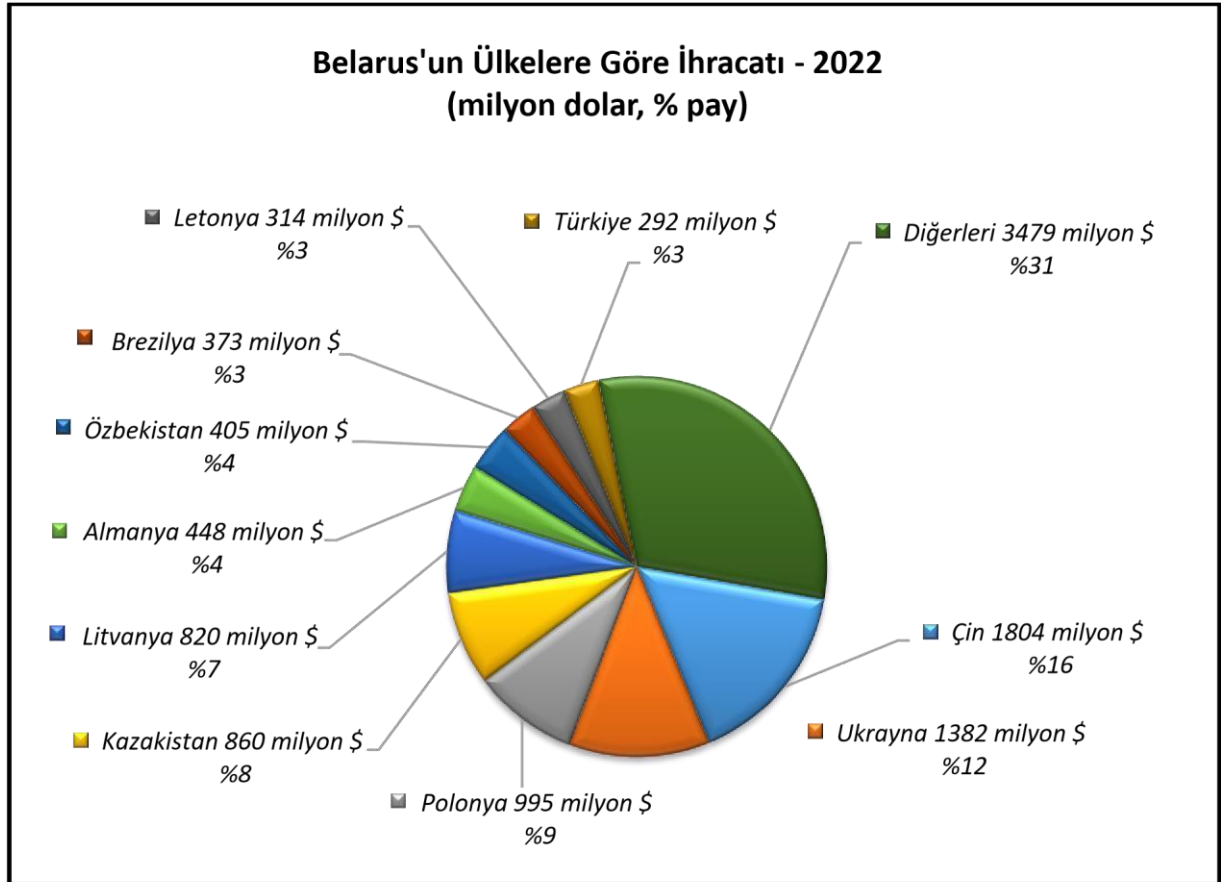

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

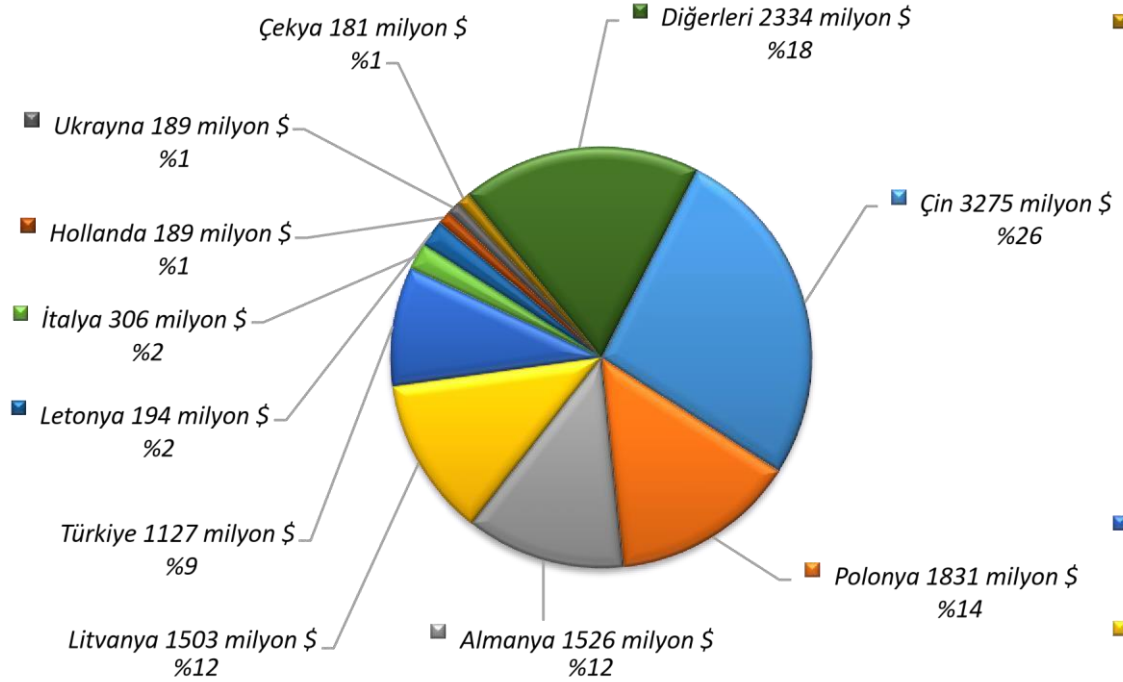

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Belarus'un Ülkelere Göre İthalatı - 2022 (milyon dolar, % pay)

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

3. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Sovyetler Birliği'nin 1991 yılında dağılmasından sonra ekonomide liberalizasyona dönük girişimlerde bulunulmuş ancak günümüze kadar gelen reform hareketlerine rağmen özelleştirme ve mülkiyet haklarına yönelik yeterli ilerleme sağlanamamıştır.

Belarus vatandaşlarının ve ülkedeki yabancı uyruklu kişilerin toprak satın alması mümkün değildir. Toprak mülkiyeti yalnızca çok küçük arazilerde gerçekleştirilen bahçecilik ve çiftçilik gibi faaliyetler için mümkündür. Haziran 1993 tarihli Toprak Mülkiyeti Hakkındaki Kanun'a göre, topraklar yabancı uyruklu kişilerce ve Belarus vatandaşlarınca ancak 99 yıllığına kiralanabilmektedir. Geçiş dönemi yaşayan Belarus'ta toprak mülkiyeti hususunda halen çeşitli sıkıntılar yaşanmaktadır.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2021	2022*	2023*	2024*	2025*

Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	1 230,80	1 613,00	1 600,00	1 600,00	1 500,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	1,77	2,21	2,40	2,60	2,30
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	-	-	-	-	-
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	79,10	-182,70	-50,00	-50,00	-50,00
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	-	-	-	-	-

(*) Tahmini

Veriler

Kaynak:

EIU

Ülkeye giren doğrudan yabancı yatırımların yaklaşık yarısı AB ülkelerinden gelmektedir. Rusya haricinde ülkedeki en önemli yatırımcılar Almanya ve Hollanda'dır. Rusya'nın genellikle petrol naklini sağlamaya yönelik boru hattı projeleri ve inşaat yatırımları olduğu gözlenmektedir. Ticaret ve yiyecek-içecek sağlama hizmetleri ile imalat sanayiinde gıda ve mühendislik sektörleri en fazla yatırım çeken sektörlerdir. Ülkede son yıllarda özellikle Alman firmalarının daha fazla yatırım yapmaya başladığı ve buradan Rusya Federasyonu ve diğer BDT ülkelerine ürünlerini pazarladığı gözlenmektedir.

Serbest Bölgeler

Belarus Serbest Bölgelerine yapılacak yatırımlar için aşağıdaki şart ve avantajlar öngörülmektedir:

- Tüzel kişi firma veya Belarus'ta kayıtlı şahıs şirketleri (IP) serbest bölgede faaliyet gösterebilir.
- Asgari yatırım tutarı 1 milyon ABD doları olacaktır. Bu tutarın tamamlanması yatırımcının iş planında belirtilen bir kaç yıllık süreye dağıtılabilir. Yatırım tutarına, makine-ekipman, hammadde, demirbaşlar hatta serbest bölgede satın alınacak ofis, imalat yeri vb. dahil edilebilir.
- İhracata, diğer serbest bölgelere veya ithal-ikamesine (Belarus'ta üretilmeyen ancak Belarus'un ithal ettiği mallar) yönelik üretim amaçlanır.
- Üretimin %70'inin ihraç edilmesi şarttır. %30'luk bölüm Belarus piyasasına sunulabilir.

- 5 yıl süreli kurumlar vergisi muafiyeti tanınır. 5 yılın bitiminde ise %50 indirimli olarak ödenir.
- Belarus iç piyasasına satışta %10 KDV ödenir (Genel KDV oranı %20).
- Gayrimenkuller vergiden muaftır.
- Serbest bölgeye ithalatta gümrük vergileri ve tarife dışı engellerden muafiyet tanınır.

Gümrük Birliği kapsamında, 2012 yılından itibaren serbest bölgelere kayıt olan firmalar için Rusya Federasyonu ihraç pazarı kabul edilmemektedir. Bu çerçevede, Türk firmaları için Belarus Serbest Bölgeleri'ne yatırımın avantajı bulunmadığı değerlendirilebilir.

Yüksek Teknoloji Parkı

Yüksek teknoloji parkı kapsamında yapılacak yatırımlara da teşvikler sağlanmaktadır. Belarus Yüksek Teknoloji Parkı üyesi firmalar, yıllık 300-350 milyon dolar tutarında genellikle batılı ülkelere yazılım ürünleri ihraç etmektedir. Burada kayıtlı bir firmanın (*Game Stream Ltd.*) geliştirdiği "*World of Tanks*" bilgisayar oyunu dünyaca tanınmıştır. (Bu konunun ayrıntıları için bkz. <https://park.by/en/?fromlang=Y>)

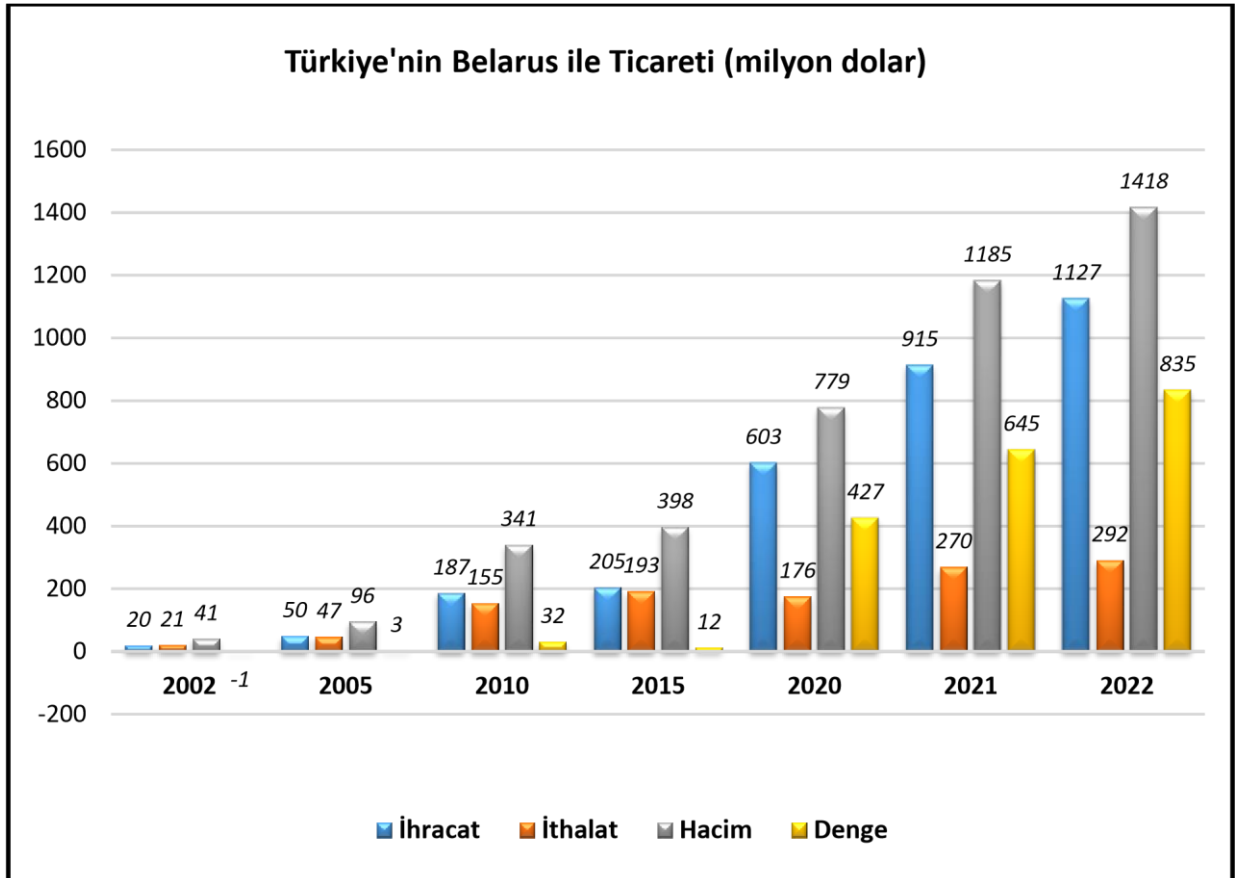
4. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye'nin Belarus'a 2022 yılında yapmış olduğu ihracat, bir önceki yıla göre %23,1 artış göstererek 1,13 milyar dolar olmuştur. Belarus 2022 yılında ihracat yaptığımız ülkeler arasında 45. sırada yer almaktadır. Aynı yıl Belarus'tan yapmış olduğumuz ithalat ise bir önceki yıla göre %8,1 artarak 291,9 milyon dolar olmuş ve ithalat yaptığımız ülkeler arasında 73. sırada yer almıştır.

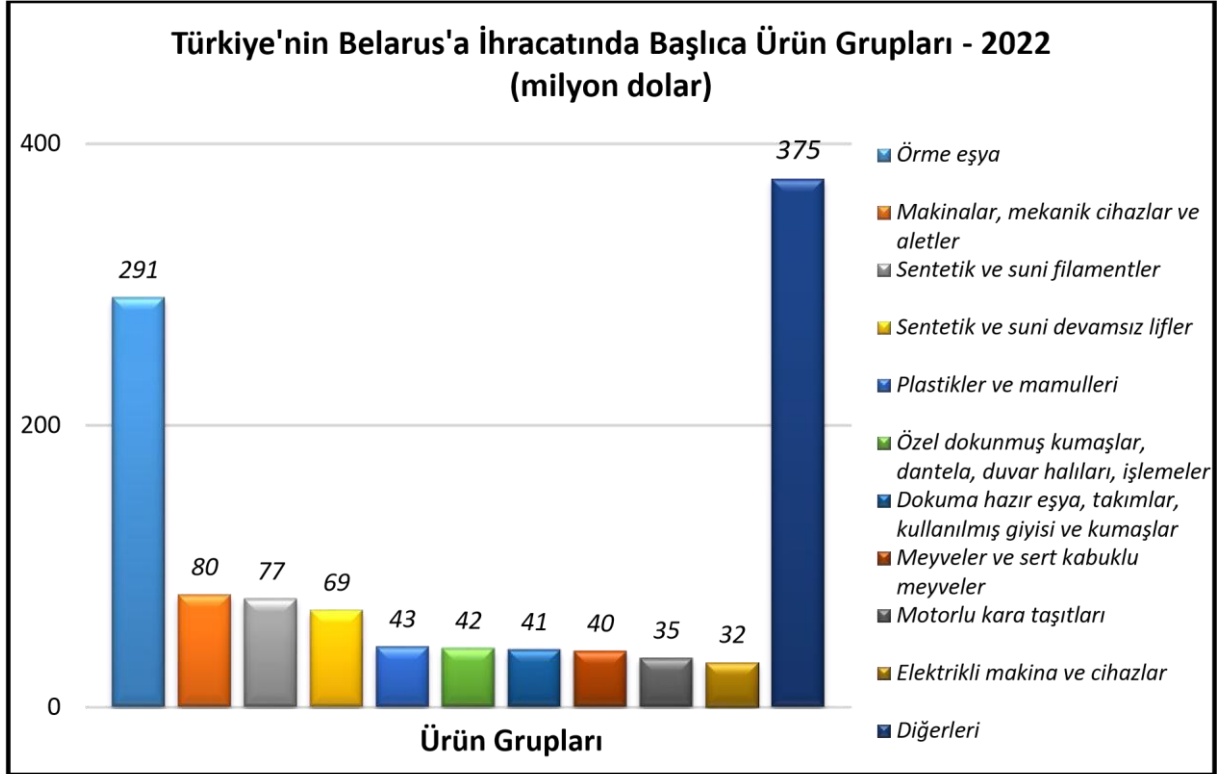
2022 yılı baz alındığında Belarus ile ticaretimizde ülkemizin 835 milyon dolar dış ticaret fazlası verdiği gözlenmektedir.

Türkiye-Belarus Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

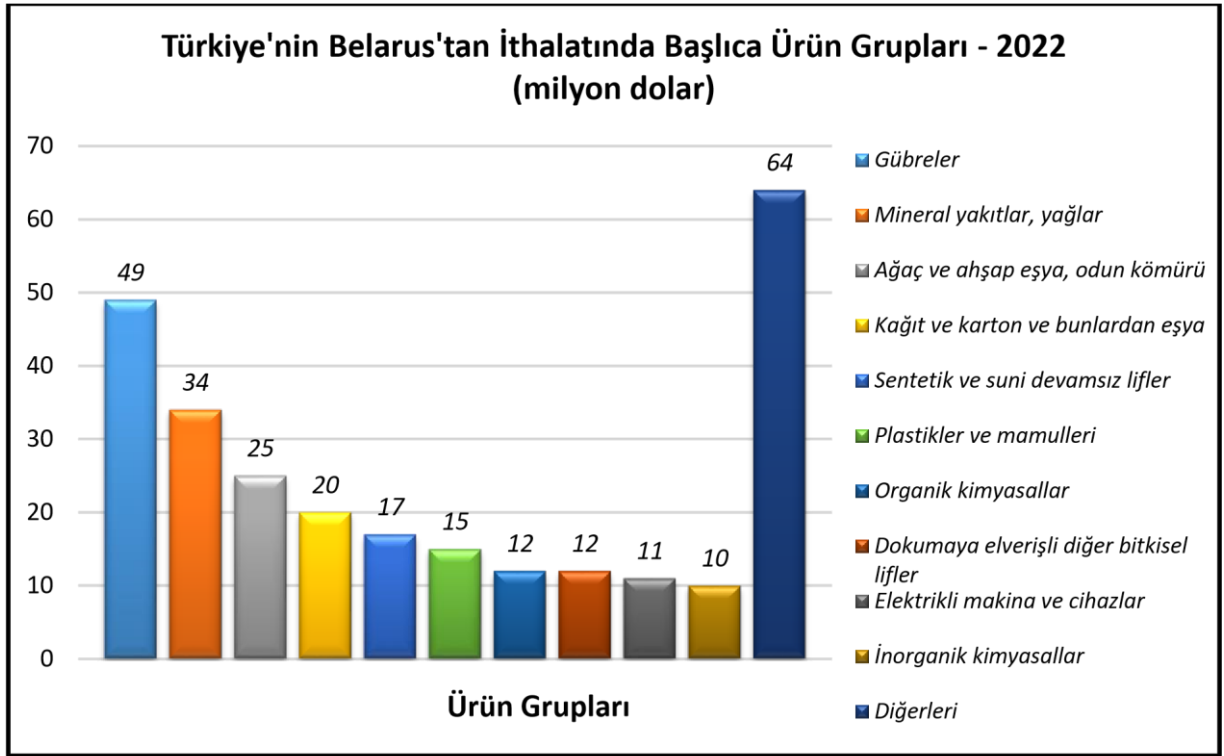
Türkiye'nin Belarus'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Belarus'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:

EK-1: Belarus'un İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		29 179 441	39 889 023	11 171 876	100	-72,0
3104	Potaslı mineral veya kimyasal gübreler	2 410 312	0	2 088 682	18,7	100
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2 740 640	0	864 716	7,7	100
1514	Rep, kolza, hardal yağı ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	243 879	420 457	573 634	5,1	36,4
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	495 625	802 134	506 144	4,5	-36,9
8701	Traktörler	593 655	0	316 613	2,8	100

0402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	465 136	546 220	241 484	2,2	-55,8
0202	Sığır eti (dondurulmuş)	216 298	313 696	240 775	2,2	-23,2
0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	292 974	335 823	238 432	2,1	-29
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	460 161	628 170	220 697	2,0	-64,9
3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	318 035	0	167 018	1,5	100
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	239 368	329 997	164 990	1,5	-50,0
7214	İnşaat demiri	350 265	550 263	151 008	1,4	-72,6
4410	Ağaçtan ve diğer odunsu maddelerden yonga levha, oriented strand board (OSB), vb. levhalar	246 109	411 502	135 475	1,2	-67,1
4411	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar	214 404	368 934	121 885	1,1	-67,0
7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	178 096	235 595	112 682	1,0	-52,2

Kaynak: Trademap, Belarus Yansıtılmış Verileri

EK-2: : Belarus'un İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		32 767 433	41 810 690	12 655 419	100	-69,7
8703	Otomobiller	903 445	1 207 250	1 846 261	14,6	52,9
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	571 021	569 159	420 684	3,3	-26,1
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	146 980	152 261	297 217	2,3	95,2
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	476 593	505 965	292 986	2,3	-42,1
6006	Diğer örme mensucat	156 389	145 496	197 528	1,6	35,8
8408	Sıkıştırma ile ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	171 413	181 809	171 568	1,4	-5,6
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	464 149	468 742	170 092	1,3	-63,7
9018	Tıpta, cerrahide, dişilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	192 806	190 274	144 830	1,1	-23,9
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	341 996	328 138	120 303	1,0	-63,3
6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	23 132	28 085	101 471	0,8	261,3
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	198 029	0	97 473	0,8	100
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	172 292	221 851	93 178	0,7	-58
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	232 172	293 836	92 842	0,7	-68,4

8433	Hasat ve harman, çim biçme makinaları ile yumurta ve tarım ürünlerini büyüklüklerine göre ayıran ve temizleyen makinalar	105 876	97 254	90 504	0,7	-6,9
5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar	63 426	78 745	89 629	0,7	13,8

Kaynak: Trademap, Belarus Yansıtılmış Verileri

EK-3: Belarus'un Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		29 179 441	39 889 023	11 171 876	100	-72,0
1.	Çin	888 693	1 090 693	1 804 433	16,2	65,4
2.	Ukrayna	2 874 465	4 822 980	1 381 536	12,4	-71,4
3.	Polonya	1 164 699	1 683 668	994 793	8,9	-40,9
4.	Kazakistan	646 697	780 733	860 145	7,7	10,2
5.	Litvanya	874 029	1 165 642	820 246	7,3	-29,6
6.	Almanya	605 377	938 431	447 632	4,0	-52,3
7.	Özbekistan	213 895	314 107	405 479	3,6	29,1
8.	Brezilya	541 842	535 258	372 914	3,3	-30,3
9.	Letonya	340 964	548 285	313 853	2,8	-42,8
10.	Türkiye	176 005	269 996	291 869	2,6	8,1

11.	Azerbaycan	148 100	128 772	266 513	2,4	107
12.	Norveç	166 989	275 747	229 142	2,1	-16,9
13.	ABD	354 831	511 389	224 082	2,0	-56,2
14.	Hindistan	222 010	366 099	174 262	1,6	-52,4
15.	Estonya	298 162	824 071	152 585	1,4	-81,5

Kaynak: Trademap, Belarus Yansıtılmış Verileri

EK-4: Belarus'un Ükelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		32 767 433	41 810 690	12 655 419	100	-69,7
1.	Çin	2 113 224	2 729 412	3 275 466	25,9	20,0
2.	Polonya	1 708 825	1 946 155	1 830 942	14,5	-5,9
3.	Almanya	1 573 310	1 774 255	1 526 106	12,1	-14,0
4.	Litvanya	1 176 902	1 207 503	1 503 061	11,9	24,5
5.	Türkiye	602 814	915 462	1 126 517	8,9	23,1
6.	İtalya	391 678	477 409	306 112	2,4	-35,9
7.	Letonya	209 084	221 264	193 845	1,5	-12,4
8.	Hollanda	283 943	270 759	189 444	1,5	-30,0
9.	Ukrayna	1 335 267	1 479 566	189 112	1,5	-87,2
10.	Çekya	319 214	374 019	181 107	1,4	-51,6
11.	Kazakistan	69 579	110 296	154 470	1,2	40,1
12.	Fransa	172 440	217 123	148 807	1,2	-31,5
13.	Özbekistan	37 256	52 122	119 161	0,9	128,6
14.	Estonya	102 457	114 909	115 441	0,9	0,5

15.	Belçika	159 428	202 000	111 314	0,9	-44,9
-----	---------	---------	---------	---------	-----	-------

Kaynak: Trademap, Belarus Yansıtılmış Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Belarus'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		602 814	915 462	1 126 517	100	23,1
6006	Diğer örme mensucat	72 325	162 723	181 916	16,1	11,8
6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	42 605	82 518	89 778	8,0	8,8
5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar	35 357	49 105	65 681	5,8	33,8
5509	Sentetik devamsız liften iplik (dikiş ipliği hariç) (toptan)	12 984	24 235	35 053	3,1	44,6
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	17 205	20 908	30 416	2,7	45,5
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	7 749	11 732	22 090	2,0	88,3
5804	Tüller ve diğer mensucat, parça, şerit veya motif halinde dantel	8 541	14 654	18 756	1,7	28,0
5515	Sentetik devamsız liflerden diğer dokunmuş mensucat	5 308	7 043	17 593	1,6	149,8
0805	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	9 615	10 829	16 798	1,5	55,1
0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	0	2 279	16 411	1,5	620,1

5810	Parça, şerit veya motif halinde işlemler	9 769	11 926	15 021	1,3	26,0
6001	Örme tüylü mensucat	4 565	15 131	13 407	1,2	-11,4
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	13 993	23 214	12 334	1,1	-46,9
6303	Perdeler ve iç storlar; perde ve yatak farbelaları	7 012	11 619	12 104	1,1	4,2
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	4 445	10 110	10 421	0,9	3,1

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Ek-6: Türkiye'nin Belarus'tan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		176 005	269 996	291 869	100	8,1
3104	Potaslı mineral veya kimyasal gübreler	45 829	62 651	48 125	16,5	-23,2

2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 130	1 037	32 434	11,1	3027,7
4810	Bir veya iki yüzü kaolin (çin kili) veya diğer inorganik maddeler ile sıvanmış kağıt ve kartonlar	0	5 486	14 287	4,9	160,4
3908	Poliamidler (ilk şekilde)	1 870	10 317	12 811	4,4	24,2
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	1 329	703	12 176	4,2	1632
2917	Polikarboksilik asitler, anhidritleri, halojenürleri ve türevleri	3 445	9 655	11 745	4,0	21,6
5309	Keten dokumalar	3 132	8 525	11 696	4,0	37,2
5501	Sentetik filament demetleri	1 399	7 430	11 477	3,9	54,5
8805	Hava taşıtlarını fırlatma cihaztertibatı, iniş cihaz-tertibatı vb. cihaztertibat; uçuş eğitimi cihazları; aksam-parçalar	0	0	9 850	3,4	0
1109	Buğday glütenu	0	70	8 815	3,0	12492,9
7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	237	182	8 351	2,9	4488,5
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	88	11	8 345	2,9	75763,6
5902	Naylon, poliamid, poliester vb. esaslı iç ve dış lastiği için mensucat	2 629	15 401	7 762	2,7	-49,6
2803	Karbon (tarifenin başka yerinde belirtilmeyen)	1 854	19 130	6 761	2,3	-64,7
5503	Sentetik devamsız lifler (işlem görmemiş)	11 207	12 786	5 109	1,8	-60,0

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

KAYNAK: Trademap, EIU